

Aansprakelijkheid is een lastig thema, veel leidinggevend en bestuursleden worstelen er mee; 'Kan ik aansprakelijk gesteld worden?'. Natuurlijk probeer je risico's zoveel mogelijk te beperken en zorg je voor een veilige spel voor je scouts. Maar een ongeluk zit in een klein hoekje en is niet altijd te voorkomen. Er hoeft ook niet altijd sprake te zijn van opzet. Loop je per ongeluk tegen iemand aan, waardoor zijn bril kapot gaat, dan kun je aansprakelijk gesteld worden omdat het jouw schuld was dat de bril kapot ging.

Het thema aansprakelijkheid is niet alleen een moeilijk thema doordat het vaststellen van aansprakelijkheid soms niet eenvoudig is. Vaak speelt de emotie een grote rol en het gevoel van 'daders' en 'slachtoffers'. Aansprakelijk 'voelen' is toch iets anders dan aansprakelijk 'zijn'. Daarnaast is het bepalen van de grootte van de schade en het bepalen wie verantwoordelijk is voor de vergoeding daarvan niet altijd even makkelijk.

Wat is aansprakelijkheid?

De wet geeft aan wanneer er sprake is van aansprakelijkheid. Je bent aansprakelijk als je iets doet wat in strijd is met de wet of met de zorgvuldigheid die je moet hebben naar anderen en spullen van een ander. Daarnaast moet er sprake zijn van schade en moet de schade jou kunnen worden toegerekend.

Als je door rood licht rijdt en de veroorzaker bent van een aanrijding dan heb je een wettelijke regel overtreden. Maar je overtreedt ook een regel als je met Esta's gaat zwemmen in het diepe bad, terwijl je niet eens weet of alle Esta's kunnen zwemmen.

De schade moet in geld zijn uit te drukken. Denk bijvoorbeeld aan kosten die iemand maakt als na verwonding of de kosten van de beschadiging van goederen of gevolgschade. Iemand die een tijd niet kan werken, mist hierdoor inkomsten.

Toerekenbaarheid wil zeggen dat het voorval aan een dader moet kunnen worden toegerekend, volgens wettelijke of maatschappelijke norm. Als je door overmacht geen verwijt gemaakt kan worden, is er geen sprake van schuld en dus ook niet van schadevergoeding.

De wet bepaalt dat je in sommige gevallen aansprakelijk kunt zijn zonder dat je iets doet. Als eigenaar van een gebouw of dier ben je bijvoorbeeld aansprakelijk voor schade die andere ondervinden, ook al was je niet aanwezig. Je bent dan verplicht de eventuele schade door gebrekkig onderhoud of de actie van je dier te vergoeden.

Helaas is niet altijd op voorhand te zeggen wanneer wel of geen sprake is van aansprakelijkheid. De omstandigheden zijn bepalend. In het meest extreme geval zal de rechter uitmaken of er aansprakelijkheid is en in hoeverre een vergoeding betaald moet worden. Belangrijk is in ieder geval dat je zoveel mogelijk voorkomt dat je nalatigheid verweten kan worden. Beheer je een gebouw, dan moet je er voor zorgen dat dit goed onderhouden is en de installaties in orde zijn. Geef je leiding, dan moet je voordat je een activiteit organiseert nadenken over de risico's. Ga je in een auto rijden, dan beschik je natuurlijk over de juiste papieren.

Wie is aansprakelijk?

Uitgangspunt van de wettelijke aansprakelijkheid is dat iedereen zijn eigen schade draagt. Er zijn situaties denkbaar waarbij het onredelijk is dat je de schade voor eigen rekening moet nemen. In dat geval kan de veroorzaker aansprakelijk gesteld worden voor de schade. Over het algemeen zal de persoon die aan een ander schade toebrengt, de schade moeten vergoeden. Maar hierop bestaat een aantal uitzonderingen.

Risicoaansprakelijkheid

In sommige gevallen heeft de wet bepaald dat bepaalde groepen mensen aansprakelijk zijn voor schade, ook al zijn ze niet direct betrokken bij het voorval. Dit is bijvoorbeeld zo bij schade die wordt veroorzaakt door kinderen onder 14 jaar. Hierbij worden de ouders aansprakelijk gesteld. Eigenaren van gebouwen zijn aansprakelijk voor de schade die door een gebouw wordt veroorzaakt en bezitters van dieren mogen opdraaien voor schade die hun dieren aan anderen toebrengen.

Groepsaansprakelijkheid

Soms komt het voor dat niet een persoon, maar een groep van personen aansprakelijk gesteld wordt. Als een groepje explorers bijvoorbeeld stenen gooien naar een ruit, dan zal niet alleen de explorer die de 'winnende treffer' scoort aangesproken worden, maar kunnen ook de andere deelnemers van het groepje aangesproken worden.

Bedrijfsaansprakelijkheid

Veel scouts zijn als vrijwilliger werkzaam voor de groep, een regio of Scouting Nederland. Hierbij is sprake van een gezagsverhouding die in sommige gevallen kan lijken op een gezagsverhouding in het bedrijfsleven. Anders dan bij een werknemer kan een vrijwilliger wel zelf aansprakelijk gesteld worden voor zijn daden. Maar een slachtoffer kan ook de organisatie aansprakelijk stellen. Een organisatie die met vrijwilligers werkt, is primair verantwoordelijk en vaak ook aansprakelijk voor de schade die de vrijwilligers veroorzaken bij hun werk voor die organisatie. Soms is ook niet bekend wie de dader is en dan kan bijvoorbeeld de Scoutinggroep aansprakelijk gesteld worden. Ook de vrijwilliger kan de organisatie aansprakelijk stellen voor opgelopen schade. In 2005 heeft de rechtbank uitgesproken dat in dit kader vrijwilligers vergelijkbaar zijn met flexwerkers. Als organisatie moet je er dus ook voor zorgen dat er goede arbeidsomstandigheden zijn voor vrijwilligers en ze zo min mogelijk risico's lopen.

De vergoeding

Bij het bepalen van de vergoeding wordt gekeken naar de geleden schade. Deze schade moet in geld omgezet kunnen worden. Hierbij wordt gekeken naar de waarde van het beschadigde op dat moment. Ook kan er sprake zijn van het vergoeden van de geneeskundige kosten. Bij het vaststellen van de aansprakelijkheid kan blijken dat de persoon die schade geleden heeft, hier voor een deel zelf ook schuldig aan is. Hierdoor kan het gebeuren dat de vergoedingsplicht kleiner is dan de schade.

Hoe is het verzekeringstechnisch geregeld?

De meeste Nederlanders hebben zelf een aansprakelijkheidsverzekering (AVP) afgesloten. Word je aansprakelijk gesteld, dan kun je de schade op deze verzekering claimen. Je moet wel goed kijken wat er allemaal wel en niet verzekerd is. Zo is aansprakelijkheid bij schade met motorvoertuigen over het algemeen uitgesloten. Omdat in sommige gevallen de persoonlijke aansprakelijkheidsverzekering niet uitkeert, heeft Scouting Nederland voor al haar leden een secundaire verzekering afgesloten. Krijg je van je eigen maatschappij een afwijzing, dan kan geclaimd worden op de verzekering van Scouting Nederland. Of er uitbetaald gaat worden, moet natuurlijk ook deze verzekeraar bepalen.

Daarnaast is bedrijfsaansprakelijkheid door Scouting Nederland voor alle aangesloten groepen en regio's verzekerd. De uitspraak van de rechter in de zaak vrijwilliger – flexwet is in de verzekeringen van Scouting Nederland onderdeel van de dekking. De aansprakelijkheidsverzekering wordt betaald uit de contributie.

De aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren en de aansprakelijkheids-verzekering voor bedrijven bieden geen dekking voor bestuursaansprakelijkheid. Bestuurders kunnen een aparte verzekering afsluiten om dit risico af te dekken. Meer informatie hierover is te vinden op het infoblad 'Bestuurlijke aansprakelijkheid'.

Meer informatie

Informatie over verzekeringen

www.scoutingverzekeringen.nl

Ondanks dat Scouting Nederland probeert de infobladen zo up-to-date mogelijk te houden, kan het voorkomen dat er inmiddels nieuwe regelgeving is afgekondigd. De tekst van de geldende wet- en regelgeving is bepalend. Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend